

„Propozycja działań na rzecz realizacji uchwały zjazdowej w sprawie języka polskiego w tekstach technicznych.”

Preambuła:

„W Polsce powszechna znajomość problematyki technicznej, w szczególności z zakresu szeroko pojętej elektryki jest bardzo ograniczona. Wynika to w pierwszym rzędzie z niewystarczającego obecnie szkolenia młodzieży w zakresie matematyki, fizyki i chemii, co skutkuje między innymi zmniejszonym zainteresowaniem studiami technicznymi. Jednym ze skutków takiego stanu rzeczy jest to, że polskie słownictwo techniczne będące w powszechnym użyciu jest przypadkowe, często niepoprawne semantycznie, pochodzące z naprędce i nie fachowo tłumaczonych terminów zaczerpniętych z obcojęzycznej prasy popularno-naukowej, a także słownictwo odwołujące się do kwasi-gwarowego nazewnictwa używanego przez ludzi mających wprowadzić kontakt z konkretnymi obiektami techniki, lecz bez fachowego wykształcenia politechnicznego.”[1]

Niech za wstęp posłuży fragment wstępu do opracowania prof. dr hab. inż. Krystyna Pawluka zatytułowanego „O poprawność polskiego słownictwa z zakresu elektryki”. Zawarte w nim stwierdzenia mogą stanowić wytyczne do programu działań mających na celu propagowanie używania właściwego nazewnictwa technicznego, szczególnie w zakresie szeroko rozumianej elektryki, spójnego z zasadami języka polskiego i zachowującego kulturę języka polskiego.

1. Obszary działań:

- 1.1. Słownictwo polskie techniczne
- 1.2. Piśmiennictwo techniczne
- 1.3. Działalność normalizacyjna w zakresie terminologii
- 1.4. Słowniki techniczne branżowe (papierowe, elektroniczne)
- 1.5. Dostępność do źródeł poprawnych pojęć technicznych w języku polskim

2. Grupy docelowe:

- 2.1. Szkolnictwo zawodowe techniczne szczebla średniego.
- 2.2. Szkolnictwo zawodowe techniczne szczebla wyższego.
- 2.3. Inżynierowie i technicy zawodowo związani z elektryką.
- 2.4. Członkowie stowarzyszeń naukowo-technicznych.
- 2.5. Autorzy prac i książek z zakresu elektryki.
- 2.6. Społeczeństwo będące odbiorcą treści związanych z tematyką elektryki.

3. Rodzaje działań:

3.1. Propagowanie prac i opracowań traktujących i uczących poprawnego słownictwa technicznego i ogólnego w zakresie elektryki, jak np.:

- Mazur Marian, Terminologia techniczna, Warszawa, WNT, (1961)
- Nowicki Witold, O ścisłość pojęć i kulturę słowa w technice, Wyd. Komunikacji i Łączności, Warszawa (1978)
- Nowicki Witold, Podstawy terminologii, PAN, 1986.
- Pawluk Krystyn, Perypetie i zawłości terminologii z zakresu najnowszej techniki, Nowa Elektrotechnika, (2007), nr 5, 28-30.
- Pawluk Krystyn, O poprawność polskiego słownictwa z zakresu elektryki, Instytut Elektrotechniki, Warszawa.

3.2. Rozpowszechnianie w formie papierowej lub elektronicznej słowników terminologicznych z zakresu elektryki, jak np.:

- Pawluk Krystyn, Sawicki J., Wielojęzyczny słownik terminologiczny elektryki, COSIW (2008).
- Szewc B., Angielsko-polski i polsko-angielski Słownik terminów, pojęć i zwrotów z dziedziny elektroenergetyki, Wyd. Pol. Śląskiej, Gliwice (2000).
- Glosarium telekomunikacji, Instytut Łączności, Warszawa, (1986).
- Słownik terminologiczny elektryki. Maszyny elektryczne, Wyd. książkowe Instytutu Elektrotechniki, Warszawa, (1998).

3.3. Rozpowszechnianie wiedzy i zachęcanie do korzystania z normalizacji polskiej i międzynarodowej w zakresie elektryki, jak np.:

- PN-ISO 10241 Normy terminologiczne – Opracowanie i układ
- PN-ISO 704 Działalność terminologiczna - Zasady i metody
- PN-ISO 860 Działalność terminologiczna Harmonizacja terminów i pojęć
- IEC 80000-14, Quantities and units in electrical technology, Part 14: Telebiometrics related to human physiology.

3.4. Reedycja wydań książek, prac i opracowań z zakresu poprawnej terminologii technicznej w języku polskim stosowanej w szeroko rozumianej elektryce.

3.5. Seminaria i szkolenia w środowisku Stowarzyszenia Elektryków Polskich propagujące i uczące poprawnego słownictwa technicznego i poprawnego posługiwania się językiem polskim dla: członków SEP, członków Izby Inżynierów Budownictwa, elektryków wszystkich specjalności technicznych (elektryki, elektrotechniki, energetyki, elektroenergetyki,

telekomunikacji, informatyki, teleinformatyki, mechatroniki, automatyki, itd.).

3.6. Podjęcie długookresowego działania (np. w formie lub pod nazwą akcji – na wzór akcji SEP „Bezpieczna elektryczność”), którego celami byłoby osiągnięcie poprawy lub choćby uświadomienie stanu brakującej wiedzy w zakresie poprawnego i właściwego stosowania języka polskiego w elektryce.

3.7. Przywrócenie pamięci włożonej pracy i znacznych osiągnięć grona ludzi, w tym wielu członków naszego stowarzyszenia, którzy przyczynili się do rozwoju polskiej myśli terminologicznej, w szczególności w zakresie elektryki. Za prof. Krystynem Pawlukiem, autorem przytoczonego już artykułu „O poprawność polskiego słownictwa z zakresu elektryki”, zacytuję jego wspomnienie o tych ludziach:

„Ku pamięci

Na koniec chciałbym oddać Cześć Pamięci tych Świątłych Elektryków Polskich, którzy przyczynili się do tego, że polskie słownictwo z dziedziny szeroko pojętej elektryki stanowi dzisiaj zwarty i kompletny system terminologiczny nawiązujący z jednej strony do polskiej tradycji językowej, a z drugiej odzwierciedlający współczesny rozwój nauki i techniki na świecie. Spośród wielu, którzy dla poprawności polskiego słownictwa elektryki uczynili tak wiele, wspominam: Kazimierza Drewnowskiego, Jerzego Dudziewicza, Kazimierza Kolbińskiego, Mariana Mazura, Karola Michela, Witolda Nowickiego, Bohdana Paszkowskiego, Bohdana Walentynowicza.

Byli znanymi i cenionymi profesorami, nauczycielami akademickimi, działaczami społecznymi. Z niektórymi z Nich miałem zaszczyt współpracować osobiście, co sobie szczególnie cenię. Niektórzy wyżej wymienieni Koledzy przewodniczyli jednostce organizacyjnej SEP-u, która od roku 1919 do 1970 nazywała się najpierw Centralną Komisją Słownictwa Elektrycznego, w latach 1979-1972 - Polskim Komitetem Terminologii Elektrycznej, a obecnie - Polskim Komitetem Terminologii Elektryki. Niektórzy związani byli z Komitetem Naukoznawstwa PAN i z Grupą Roboczą Telekomunikacji przy Polskim Komitecie Terminologii Elektrycznej.”[1]

Opracował:
Jan Chojecki
Członek Zarządu Głównego SEP

[1] Źródło: prof. dr hab. inż. Krystyn Pawluk, O poprawność polskiego słownictwa z zakresu elektryki, Instytut Elektrotechniki Warszawa, SEP - Polski Komitet Terminologii Elektryki.